

Waarom deze handreiking?

Om handvatten te bieden voor het uitwerken en beschrijven van een participatieaanpak.

Stappenplan in het kort:

- Intake van de opdracht: doe een goede **intake** ook als het gaat om participatie. Bevraag je opdrachtgever en waar mogelijk andere belangrijke spelers. Neem contact op met de **gebiedsteams**. Zij kennen de stad en kunnen jou goed adviseren.
- Doe onderzoek, verken de opdracht. Om de omvang van participatie te verkennen kun je gebruik maken van instrument **Keuzehulp**.
- **Plan van aanpak**: Werk een plan van aanpak uit. Eerst voor de opdracht zelf, maar denk tegelijkertijd na over participatie. Bij complexe vraagstukken is het goed om een werksessie te organiseren, zoals **Project Startup (PSU)**. Op deze manier benut je de kennis en kunde van je projectteam en werk je aan commitment van de teamleden. Tijdens PSU kun je ook de vraagstuk rondom participatie samen uitwerken. Denk na over de participatieruimte, stakeholders en erbij horende participatiedoelen en maak op basis hiervan een plan van activiteiten passend bij de planning van jouw totale opdracht. Denk ook na over de risico's. Bij minder complexe opgaves, of als je alleen het onderdeel participatie gaat uitwerken, kun je een **Factor – P** organiseren.
- **Voer je opdracht uit** en blijf reflecteren. Houd je opdrachtgever op de hoogte van de voortgang en informeer hem of haar over afwijkingen van het plan. Stel het plan waar nodig bij.
- **Evalueer** zowel je gehele opdracht als participatie.

Wel of geen participatieplan?

Als er een participatiecomponent in jouw opdracht zit, kun je niet anders dan goed nadenken over participatie. In welke vorm je het uitwerkt hangt van meerdere factoren af.

- Waarom zou het goed zijn om een uitgewerkt plan te hebben?
- Met welk doel?
 - Denk aan besluitvorming, afspraken maken en vastleggen, risicobeheersing
 - NP: mogelijk wordt het opstellen van een participatieplan een standaard werkwijze na de inwerkingtreding van de Omgevingswet
- Voor wie wil je het uitwerken? Wie zijn de doelgroep / lezers?
- Is er sprake van gevoeligheden binnen en rondom jouw opdracht?
- Wat is de planning van jouw opdracht qua besluitvorming? Bij opdrachten die in het college en door de gemeenteraad besproken worden kan het des te belangrijker zijn een degelijk plan te hebben.

Inhoud van het participatieplan?

- (1) Inleiding, aanleiding en doel opdracht, context opdracht (relaties, geschiedenis), verwijzing naar stukken indien van toepassing, globale beschrijving van de aanpak
- (2) Kaders m.b.t. participatie – hoeveel ruimte is er?
 - a. Inhoudelijke kaders (juridisch, normen, wetgeving, vastgesteld beleid – politiek bestuurlijke kaders, zoals moties,
 - b. Planning, fasering opdracht en juridisch verplichte stappen
 - c. Financiële kaders / middelen
 - d. Anders (bijvoorbeeld lopend onderzoek)
- (3) Hoe komt jouw participatieplan tot stand? Ga je bepaalde partijen betrekken bij de totstandkoming van participatieplan? Met wie ga je een plan maken?
- (4) Participatie doelgroepen (stakeholdersanalyse of krachtenveldanalyse)
- (5) Doelen: Wat wil je bereiken met participatie per doelgroep? Wat zijn de beoogde resultaten van participatie? Waar gaat de inbrengt over? Denk aan participatieladder en onderwerpen zoals kwaliteit, bewustwording, betrokkenheid, draagvlak.
- (6) Zeggenschap – hoeveel zeggenschap op welk onderdeel, wanneer (participatieladder)
- (7) Uitvoeringsplan
 - a. Planning participatieproces in relatie tot planning van de opdracht – besluitvorming
 - b. Maak het concreter – werkvormen per doelgroep in relatie tot planning.
 - c. Hier kan je ook beschrijven hoe je met de doelgroepen proces gaat bespreken voordat je het gaat uitvoeren.
 - d. Hoe zorg je ervoor dat ook moeilijk te betrekken groepen worden bereikt en dat alle verschillende opvattingen in beeld komen?
 - e. Hoe en wanneer koppel je de resultaten van het proces terug aan participanten?
- (8) Organisatie en budget: Hoe ga je het organiseren? Met wie?
- (9) Publicatie en besluitvorming rondom het participatieplan: met wie ga je het plan bespreken en delen? Wie mogen er iets van vinden?
- (10) Evaluatie : Hoe en wanneer betrek je participanten bij de evaluatie van het proces?